

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2024
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Αλ1(ε)****ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ****ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ****Ημερομηνία: Σάββατο 20 Απριλίου 2024****Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες****ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ****ΚΕΙΜΕΝΟ Α****ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΈΛΛΗΝΙΚΑ, 2.3 §55.3-56**

Ὡς δὲ ταῦτα εἶπεν, εἶλκε μὲν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὁ Σάτυρος, εἶλκον δὲ οἱ ὑπηρέται. ὁ δὲ Θηραμένης ὥσπερ εἰκὸς καὶ θεοὺς ἐπεκαλεῖτο καὶ ἀνθρώπους καθορᾶν τὰ γιγνόμενα. Ἡ δὲ βουλή ἡσυχίαν εἶχεν, ὁρῶσα καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις ὁμοίους Σατύρω καὶ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου πλήρες τῶν φρουρῶν, καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι ἐγχειρίδια ἔχοντες παρῆσαν.

[56] Οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς μάλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα οἷα ἔπασχε. Λέγεται δ' ἐν ῥῆμα καὶ τοῦτο αὐτοῦ. Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος ὅτι οἰμώξειτο, εἰ μὴ σιωπήσειεν, ἐπῆρετο· « Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμώξομαι; » καὶ ἐπεὶ γε ἀποθνήσκειν ἀναγκαζόμενος τὸ κώνειον ἔπιε, τὸ λειπόμενον ἔφασαν ἀποκοτταβίσαντα εἰπεῖν αὐτόν· « Κριτία τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ ». Καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι ταῦτα ἀποφθέγματα οὐκ ἀξιόλογα, ἐκεῖνο δὲ κρίνω τοῦ ἀνδρὸς ἀγαστόν, τὸ τοῦ θανάτου παρεστηκότος μήτε τὸ φρόνιμον μήτε τὸ παιγνιώδες ἀπολιπεῖν ἐκ τῆς ψυχῆς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Λέγεται δ' ἐν...ἐκ τῆς ψυχῆς*».

Μονάδες 30

2. «Οἱ δ' ἀπήγαγον...οἷα ἔπασχε»: Να περιγράψετε τα συναισθήματα που προκάλεσε στους παρευρισκόμενους αυτή η εικόνα.

Μονάδες 10

3. «Κριτία τοῦτ' ἔστω τῷ καλῷ»:

- α. Πώς σχολιάζετε την τελευταία κίνηση του Θηραμένη, αφού ήπие το κώνειο;
- β. Πώς τη σχολιάζει ο Ξενοφών; Θεωρείτε ότι βλέπει με συμπάθεια τον Θηραμένη; Ποια στοιχεία το υποδηλώνουν αυτό;

Μονάδες 10

4. Το παρακάτω απόσπασμα από μετάφραση περιλαμβάνει τον λόγο του Θρασύβουλου μετά τη θανατική καταδίκη του Θηραμένη. Να επισημάνετε τους τρόπους με τους οποίους δηλώνεται η συναισθηματική φόρτιση του ομιλητή.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[1] Τέτοιος στάθηκε ο θάνατος του Θηραμένη. Τότε πια θεώρησαν οι Τριάντα πως ήταν ελεύθεροι να τυραννούν δίχως φόβο· [...] ο Θρασύβουλος πρόσταξε τους άνδρες του ν' αποθέσουν τις ασπίδες τους· κάνοντας κι αυτός το ίδιο, αλλά κρατώντας τ' άλλα όπλα του, στάθηκε στη μέση κ' είπε:

[13] «Θυμηθήτε¹, πολίτες —κι όσοι δεν το ξέρετε, μάθετέ το— ότι στο δεξιό εκείνων που πλησιάζουν βρίσκονται αυτοί που εδώ και τέσσερις μέρες νικήσατε και πήρατε στο κυνήγι. Στο άκρο αριστερό τους πάλι είναι οι ίδιοι οι Τριάντα —αυτοί που δίχως σε τίποτα νάχουμε φταίξει μας εξόριζαν από την πόλη, μας έδιωχναν από τα σπίτια μας κ' έκαναν προγραφές των αγαπημένων μας. Να όμως που τώρα τους έλαχε κάτι που αυτοί ποτέ δεν περίμεναν, ενώ εμείς πάντα το ευχόμασταν— τους αντικρύζουμε με τα όπλα στα χέρια! [14] Κάποτε μας έπιαναν την ώρα που τρώγαμε, την ώρα που κοιμόμασταν, την ώρα που ήμασταν στην Αγορά· άλλοι εξοριστήκαμε όχι μόνο αναίτια, αλλά δίχως να

¹ Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του κειμένου

βρισκόμαστε καν στην πόλη. Γι' αυτό κ' οι θεοί παίρνουν τώρα φανερά το μέρος μας: μέσα στην καλοκαιρία προκαλούνε θύελλα την ώρα που μας συμφέρει· όταν κάνουμε επιχείρηση, λίγοι εμείς εναντίον πολλών εχθρών, θριαμβεύουμε χάρη στην εύνοιά τους· [15] και να τώρα που μας έφεραν σε τοποθεσία όπου οι εχθροί έχουν ν' ανέβουν ανήφορο κ' έτσι δεν μπορούν ούτε δόρατα, ούτε ακόντια να ρίξουν πάνω από τα κεφάλια των μπροστινών τους, ενώ εμείς από ψηλά θα τους φτάνουμε και με δόρατα και μ' ακόντια και με πέτρες και θα χτυπήσουμε πολλούς. [16] Θα νόμιζε κανένας ότι με τις πρώτες σειρές τους τουλάχιστον θα χρειαστή να πολεμήσουμε σαν ίσοι προς ίσους· αν όμως εσείς ρίχνετε τα βέλη σας πυκνά-πυκνά, όπως πρέπει, κανένας σας δε θ' αστοχήση — γεμάτος καθώς είν' ο δρόμος από δαύτους. Αυτοί πάλι θα κρύβονται όλη την ώρα κάτω από τις ασπίδες τους για να προφυλαχτούν— έτσι θα μπορούμε να τους χτυπάμε όπου θέλουμε, σα νάναι τυφλοί, αλλά και να ορμάμε καταπάνω τους και να τους γκρεμίζουμε. [17] Εμπρός λοιπόν, άνδρες, αγωνιστήτε με τέτοιο τρόπο, που ο καθένας σας να νιώση ότι σ' αυτόν χρωστάμε το πιο πολύ τη νίκη! Γιατί αυτή, αν θέλη ο θεός, θα μας δώση πίσω πατρίδα, σπίτια, ελευθερία, τιμές, παιδιά —σ' όσους έχουν— και γυναίκες. Τρισευτυχισμένοι θάναι στ' αλήθεια όσοι από μας, νικητές, ζήσουν για να δουν τη γλυκύτατη εκείνη μέρα! Ευτυχισμένος όμως κι όποιος σκοτωθή, γιατί σε κανένα —και πλούσιος νάναι— δε θα στηθή μνημείο λαμπρό σαν το δικό του! Όταν λοιπόν έρθη η στιγμή θ' αρχίσω εγώ να τραγουδάω τον παιάνα- και μόλις επικαλεστούμε τον Ευνάλιο ας ορμήσουμε όλοι με μια καρδιά, να ξεπληρώσουμε σ' αυτούς τους ανθρώπους τις προσβολές που μας έκαναν !»

[Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]

Μονάδες 10

5. Να βρείτε στο κείμενο που σας δίνεται μία **ομόρριζη λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **προσκλητήριο, εξοχή, παραγωγός, πόσιμο, εμπαιγμός.**

Μονάδες 10

6. α. «Οἱ δ' ἀπήγαγον τὸν ἄνδρα διὰ τῆς ἀγορᾶς μάλα μεγάλη τῇ φωνῇ δηλοῦντα οἷα ἔπασχε». Στην παραπάνω περίοδο

- i. να μεταφέρετε τα ουσιαστικά στον άλλο αριθμό. (Μονάδες 3)
- ii. αφού εντοπίσετε το επίθετο να γράψετε τα παραθετικά του επιρρήματός του. (Μονάδες 4)

β. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις (Μονάδες 3) :

I) *ἀπήγαγον*: Το β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής του Αορίστου β' είναι:

- α) ἀπήγαγε
- β) ἀπάγαγε
- γ) ἀπάγε

II) *σιωπήσειεν*: Ο τύπος γραμματικά είναι:

- α) απαρέμφατο Μέλλοντα
- β) γ' ενικό ευκτικής Αορίστου
- γ) γ πληθυντικό ευκτικής Μέλλοντα

III) *ἀπολιπεῖν*: Το απαρέμφατο του Ενεστώτα είναι:

- α) ἀπολείπειν
- β) ἀπολειπεῖν
- γ) ἀπολίπειν

Μονάδες 10

7. α. «καὶ ἐπεὶ γε...εἶπεῖν αὐτόν»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε

- i. τις τέσσερις λέξεις που λειτουργούν ως αντικείμενα, προσδιορίζοντας παράλληλα τον ρηματικό τύπο στον οποίο αναφέρονται. (Μονάδες 4)
- ii. τις επιρρηματικές μετοχές και να επισημάνετε το είδος τους. (Μονάδες 2)

β. «Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος ὅτι οἰμῳῷτο, εἰ μὴ σιωπήσειεν, ἐπήρετο: Ἄν δὲ σιωπῶ, οὐκ ἄρ', ἔφη, οἰμῳῶμαι;»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να επισημάνετε το είδος της καθεμιάς. (Μονάδες 4)

Μονάδες 10

8. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να ολοκληρώνεται ορθά το νόημά της.

A	B
1. Η στρατιωτική δράση του Ξενοφώντα σχετίζεται με τη συμμετοχή του	α. στην εκστρατεία που ετοίμασε ο Κύρος, για να εκθρονίσει τον αδελφό του, τον βασιλιά της Περσίας Αρταξέρξη Β΄.
	β. στην προσπάθεια να σωθεί η Αμφίπολη από την επίθεση των Σπαρτιατών.
2. Ο Ξενοφώντας είχε πρότυπο	α. τον Λύσανδρο για τον τρόπο που νίκησε στους Αιγός ποταμούς.
	β. τον Αγησίλαο για τα ηγετικά του προσόντα και την απλότητα της συμπεριφοράς του.
3. Ο χαρακτηρισμός του Ξενοφώντα ως «ρεπόρτερ» οφείλεται στην ικανότητά του	α. να παρουσιάζει με ζωντάνια τον αγώνα των Ελλήνων εναντίον των Περσών.
	β. να ζωντανεύει με δραματική ένταση μεμονωμένες σκηνές.
4. Η γραφή του Ξενοφώντα στα Έλληνικά χαρακτηρίζεται από	α. σαφήνεια και ακρίβεια στην έκφραση.
	β. διεισδυτικότητα και βαθειά φιλοσοφημένη πολιτική σκέψη.
5. Ο Ξενοφώντας χαρακτηρίζεται από	α. ανοχή προς ό,τι θεωρούσε μειονεκτήματα ή ακρότητες της αθηναϊκής δημοκρατίας.
	β. αντιπάθεια προς ό,τι θεωρούσε μειονεκτήματα ή ακρότητες της αθηναϊκής δημοκρατίας.

Μονάδες 10